

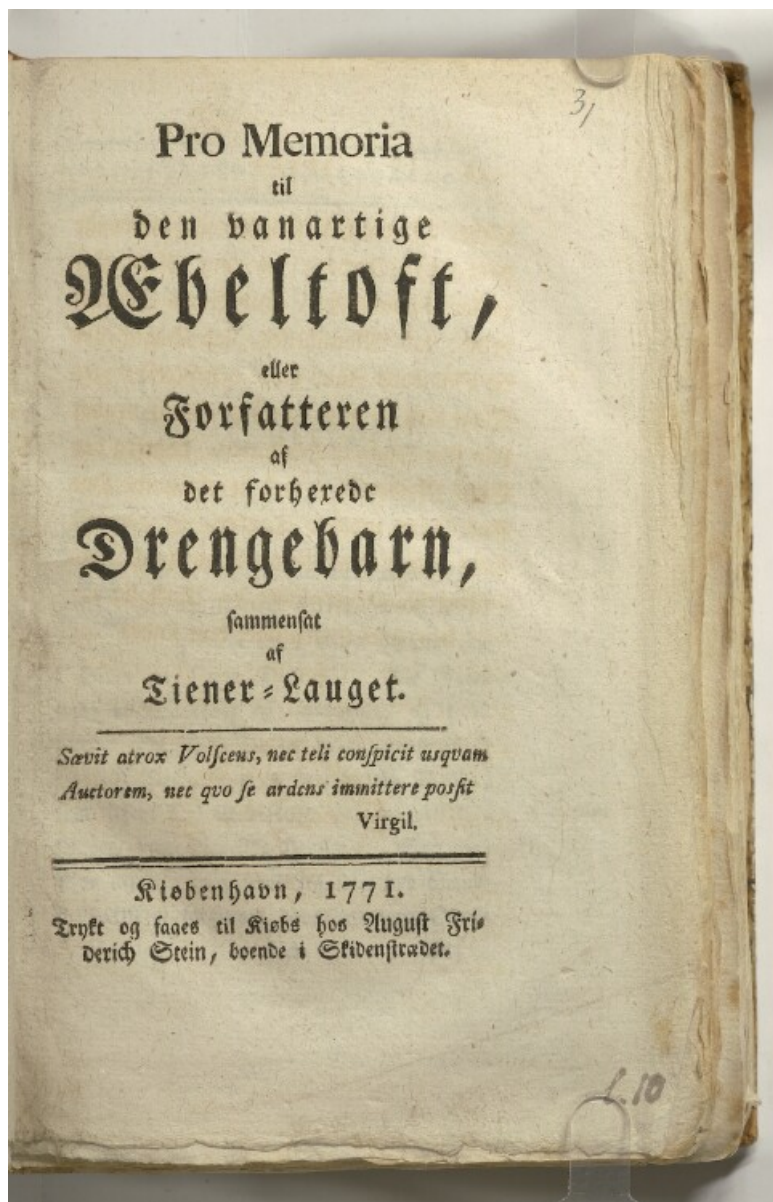
Titel: Pro Memoria til den vanartige Æbeltoft, eller Forfatteren af det forhexede Drengbarn, sammensat af Tiener-Lauget.

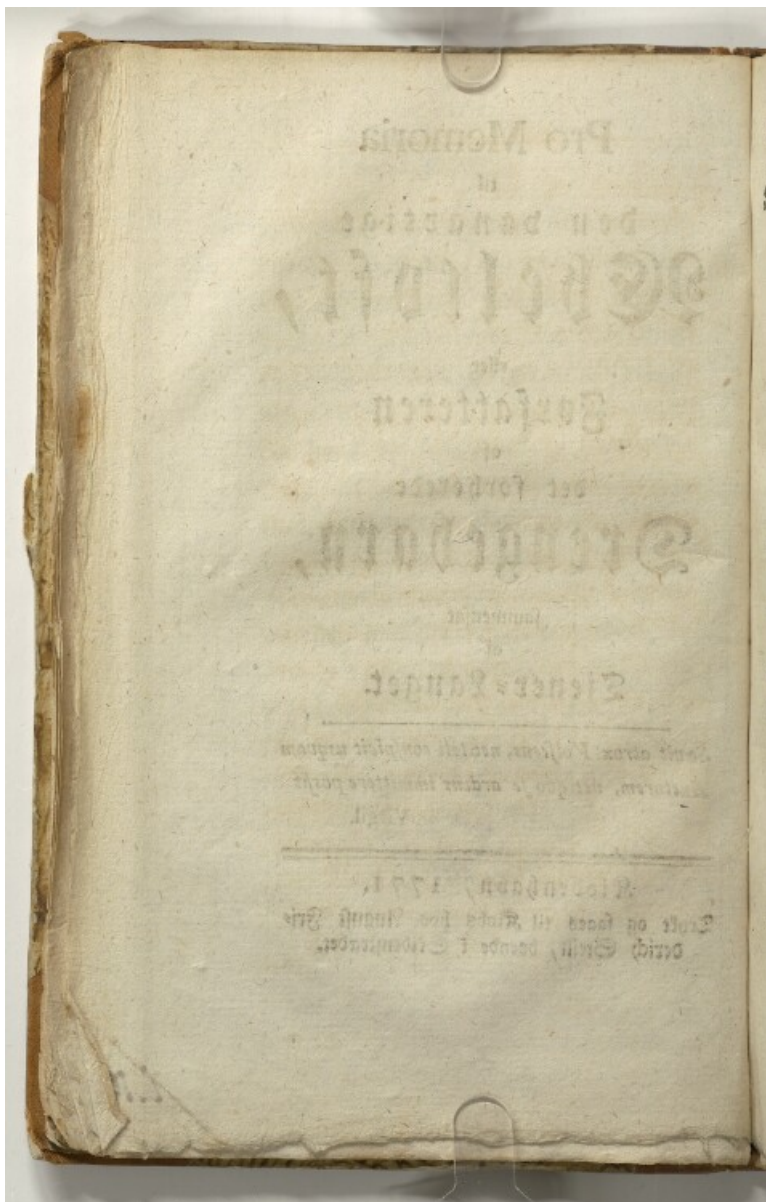
Citation: "Pro Memoria til den vanartige Æbeltoft, eller Forfatteren af det forhexede Drengbarn, sammensat af Tiener-Lauget.", i *Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 16*, A. F. Stein, 1771, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/catalog/tfs-texts-1_016-shoot-workid1_016_003/facsimile.pdf (tilgået 06. maj 2024)

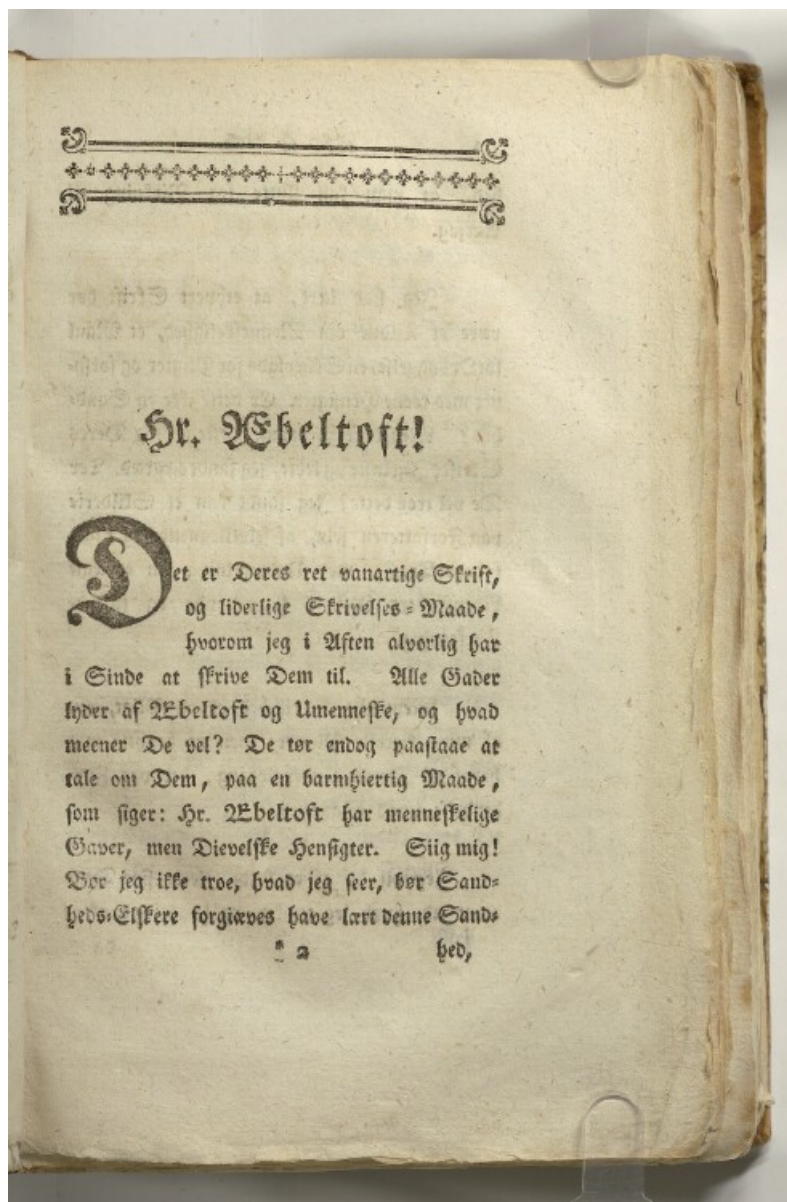
Anvendt udgave: Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 16

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

hed, at man kan slutte fra Virkning til
Uarsag.

Jeg har lært, at ethvert Skrift bør
være et Vidne om Menneskelighed, et Maal
for Opbyggelse, en Skueplads for Pligter og forsæt-
net med reene Hensigter. Er dette ikke en Sand-
hed? Med disse Fordringer læste jeg og Deres
Skrift; Jeg læste og Rode, jeg sandt og grød. Er
De vel troe dette? Jeg fandt kun et Skilderie
paa Forfatteren selv, af selvtilegnende og Plats-
fødte Træk, med Underretning om et ægte
Eidenskabers Nov i skummende og fufende
Forsatning.

Menneske-Kierlighed er en Pligt, een
af mine kiereste Pligter; men at benytte mig
heraf til Deres Undskyldning, det var Fors-
brydelse imod Sandhed.

Jeg vil da af et fuldt Hierte sige Dem
reent ud, hvad jeg tænker, og hvad jeg tænkte,

da

da jeg læste Deres dyrebare Siels vanartige
Bestræbelse. Jeg ansaae dem, som et ulyk-
keligt Foster af den lastefuldeste Pens Heede,
et udtrykt Billede paa det uvoerdigste og ned-
drigste Gemnt. De skjuler sig, og man veed
en hvo De er. Jeg tilstaaer, at man vel
ikke behøver at lade andre vide sine Hands-
linger; men de bør dog alle være saaledes,
at de kan viides. Men som Tabet paa Des-
res Hre vilde blive for stort, saa skul De
kun Deres Navn.

Hvo De er, veed vi da ikke, men
hvad De er, det seer vi, at De er den aller-
skadeligste Skabning, et Hierneløs vittig
Menneske, fuld af Dandskab, Dumbelstighed
og Eegn, der opofrer sig gandske til hemmes-
lig Forraderie. Men hvorfor tør De ikke
offentlig? hvorfor paa saadan Maade? Sand-
heds-Elskere behøver en at frygte, naar De
taler Sandhed og har redelige Beviiser.

Med deres Tilladelse, Hr. Bbestofte!
De er en Logner. Troer De vel selv, hvad
De har skrevet? Har De ikke forbeholdt sig
en hemmelig og nagende Tvivl? og dog vil
De andre skal troe det? — Græffeligt er
det, at De tør hidkalde de uanfædige Eder
igien, som bedrog og forvildede de vilde ubes-
vogtede og forflegede Hjertter. Dievelsk er
det, at Logners Fader, den foraldede Dievel
skal finde Vantro, Overtroe og Logn paa
Jorden; men fordømmeligt er det at være en
Gienstand for denne tilskyndende Magt. Af
da der, høre den hersker, og har lagt Sies-
lens Kræfter i Vanens, og Lydigheds Bønner.
Logn holder immer Sindet til at tænke, for
at udfinde sin Sags Besynkelse, og paa
den Maade let kan give Lejlighed til at
snigre med en fortryllet og falsk Wittighed,
der paadigter andre Laster, for selv at blive
befriet fra dem, benægter andre gode Egen-
skaber, for selv at være deres fuldkomne Bes-
iddet, angriber som oftest dem, der meest bur-
de

de forfaanes, for at viise, hvor dybt man
kan see.

Hr. Ebeltoft! Jeg vilde være en
Ube, om jeg Synkviis vilde afhandle og følge
Dem i Deres Skrift; Af saadan Format
har De nok nylig set Deres Billede hos
et Latinsk, Mennecke og Slutningsformige
Jurist. Jeg vil allene paa Dansk giere denne
eene Slutning: At Deres Skrift er en Eres
rørende Usandhed, og de altsaa en Egnere.
Nu kan jeg bygge saa meget jeg vil paa
denne Slutning. Egn var den første Synd
paa Jorden, det første Leed i Easternes Kiede,
hvorfra de øvrige fik Bæst. Og med denne
Last, med Egn, opsvinger De sig, Hr. Ebel-
toft i Luften, blandt en Sværm af gloende
og optænkte Dyrster, liig Egnens Fader paa
sin Lust-Flugt i Træet, der blev nedstyrtet for
at krybe paa Bugen i Støv. Tænk paa
dette, De vil da en anden Gang maaffee
skrive det, man kan troe, og ikke ydermeere
være

være en Ægner, der ikke engang selv troer
og veed, hvad han skriver.

Vidste De, som saa uindskrænk og
endeligt dommer Deres Medmenneske paa den
græseligste Maade at andre derved ere blevene
skyldige til at bruge sin Ret til at bedømme
Dem paa en Maade, som De ligesaa lidet
troer, som vi troer Deres Skrift, De havde
da aldrig skrevet, uden at viide Bøye og
prøve hvad De skrev. Vidste De, at man
intet bør haabe hos en anden, uden det han
kan haabe at finde igien, at Kierlighed er
den rette Løn for Kierlighed, Medelighed for
Medelighed, da skulde De maaskee og have vidst
at Deres heele Skrift og Skrivelses-Maade
er den allerkierligste, umenneskeligste, Verden
har seet.

Men tør De i alt dette troe, at heele
Skriftet underretter kun om sin Forsatter alles
ne, at De kun har beskrevet Dem selv, og
fors

forklaret os Deres eget vanartige og lastefulde
Hierte. Troe mig! Deres Indbildningers
uægte Ghyne De har brugt at see med, vil
omfide viise Dem selv, som Gienstand, naar
den hidtige Forvirring, som Deres bedragne
Stiel er sat udi, engang maatte ophøre.

Stoebyrsten, siger Deres vankundige
Sagt- og Kraftløse System, skaber lige med et
Spring høje Embedsmænd. Mig synes denne
Beskyldning er for stor imod den høyere Magt,
der vælger. Desuden skal jeg erindre Dem,
at et Menneske stiger ikke op uden Trin eller
noget der ligner.

En fattig Karl bliver da efter Deres
Sprog, Skoepudsler. Han er oplagt og aflagt
med Naturens gode Gaver, og Dem vil De
han skal nedgrave? Nej! han gior sig værdig
til noget større, bekymrer sig om sine Pægter.
Det lykkes ham. Han bliver Skriver, Fulds-
mægtig, Forvalter ic. Stiger fra et Værdigs-
heds-

hedes-Trin til et andet; Alt dette kalder jeg
efter mit Sprog et Menneskes virkelige Ere,
og ikke den, jeg faaer paa laante Ringer fra de
Dødes Graver.

Kommer imidlertid en uærdig saa
høyt; Erfaringen gjør det mueligt; hvorfor
skal Dyrtien og de arme Sviin være Skuld?
Jeg vilde med redelige Beviiser, heller kalde
den uretsindige Herre, til hvis Skoe Dyrtien
bruges, den virksomme Maskine, hvis Lustrer
driver Skummet saa høyt, og det uden stort at
fortænke andre. Jeg er vis paa, Hr. Rbels
toft! at De skulde være meere end forsængelig
nok til at modtage det Embede, hvortil De
endog var det uærdigste Kreatur. Beundre
Dem da en, hvorfor De i Deres Ungdom ikke
blev Skoepudsfer. Jeg er desuden vis paa, at
om De skönt var bleven det, De havde været
det endnu, med mindre De havde troffet for
en Herre, hvis Ghyne vare forfannede. Det
skal allene være redelige Hjertes, der skal fores
stasse

skaffe sig Belyndere og Befordere hos de vel-
tænkende Store, Kierlighed og Høragtelse hos
de fornuftige Mindre. Deres er ey mægtig
hertil.

Med hvor misundelige, sorte og uroes-
lige Bevægelser fremlaste De ikke, som Vres
Lys paa en skulende og skumrende Maade, i
Deres sidste offentlige Bestræbelser og dog kun
blotter Deres egen forsængelige og ret hukende
Længsel efter at komme af Deres fattige og
trængende Tilstand, hvortil han, den store Han,
der ser Alt, nok har set Deres Hjerte for
Lasterfuld. Vil De troe mig, Hr. Vbeltrostl
at Deres Skrift, Deres misundelige og van-
kundige Skrift, skuler Dem paa et Sted og
blotter Dem paa et andet; men just under
denne Vankundigheds lumske Klippe skules
Oglen, den Dievelske Ogle, af hvis Verdens
Elementer, de beleves for at doe. Maatte
De kun see den skulte Magt, der driver Dem,
det hemmelige Forraderie, der aabenbar fors

raader Dem, De skulde vist selv begræde
Deres egen Daarlighed.

De har sældet den ubarmhertigste og
umenneskelige Dom; De har optænkt de logns-
agtigste og nedrigste Maader, og De har til
et Slagtoffer for Deres Ureløse og forbittede
Misundelse, søgt at opofre den, hvis dyrebare
Liv den skienfomme, trængende og retfærdige
Verden kiender og ærer, saa at De allene i
alt dette har intet andet viist, end hvad De
selv er, en giftig Jeger med Pladtfodede Piile,
som brydes i Deres egen Skygge langt fra
Sigtet, svæmer om, træffer og standser der,
hvorfra de kom. Saa grusom Forbindelse har
Deres Lustflugt med sin Forfatter, og han med
de Bergeseners Svinn.

Trædsfthed og Forræderie rober Mangel
paa Duellighed og Fornuft, paa grundige og
oprigtige Beviiser: Imod den da, som Beviis-
erne ere grundige, aabenbare og fattelige for-
flaa

klarede imod, der, der er Maalet og Sigtes
for Deres Skrift, og hvor bange er jeg nu for
Dem selv. Et Menneskes Værd, er som det
fineste Flor, hvis Rifter ingen Forstand og
Kunst med al sin Hemmelighed kan bøde;
Dyden kan overvinde alle menneskelige Elen-
digheder i Verden; men vanskelig denne, og
hvor bange er jeg nu atter for Dem, og for
Deres i Luften omsvævende Afgudinde?

Al kunde De kun faae Dyne at see
med, De skulde maaskee og faae Dyne til at
græde med, til at græde og begræde den Vans-
skabning blandt det menneskelige Køn, som til
saa umenneskelig Daarlighed havde opstret saa
dyrebart et Nærværende, for at viise Verden,
hvor fordievet han omtumles og kryber i Stovets
neddrige og misundelige Benker.

Troe mig, Hr. Væltøst! jeg er al-
vorlig. Det gior mig ont for Deres forførte
Hierte og i Hare svævende Siel. Maaskee
Eftill.

Skillerums-Beggen imellem Tiden og Ewig-
heden, den Veg, der bestemmer Deres evige
og uigienkaldelige Skiebne, er tyndere end De
troer. Et Pust af Luften kan giere det. De
jitterer, synker, daler hen i Døden. Hvor er
De nu? Himlen anseer aldrig med Ligegyld-
dighed hvad de værste over, og hvad de
Gode lider. Mægt en hvad
De føler.

